

การวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและภาพพจน์ของสำนวนจีนในวรรณกรรม “ซีโหว่จี้”*

ANALYSIS OF LANGUAGE STRUCTURE AND FIGURATIVE LANGUAGE OF
CHINESE EXPRESSIONS IN JOURNEY TO THE WEST

ภากร นพฤทธิ์*, วรณาด แซ่เซ่น

Phakorn Noparit*, Woranat Saesen

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ยะลา ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University, Yala, Thailand

*Corresponding author E-mail: phakorn.n@yru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างภาษาของสำนวนจีน และเพื่อทำการวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้ โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ จากสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้ ของอู่เฉิงเอิน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 11 ในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 2013 ของสำนักพิมพ์เหอหนานหมินเหวินเสวีย มีจำนวนทั้งสิ้น 100 ตอน และจำนวนหน้าทั้งหมด 1,162 หน้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) พจนานุกรมจีน - ไทย 2) พจนานุกรมมหาสมุทรแห่งคำศัพท์สำนวนจีน 3) พจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับใหญ่ และ 4) ตารางความหมายและการจำแนกประเภทโครงสร้างและภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีโหว่จี้ สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ และการวิเคราะห์เอกสารด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างทางภาษาของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีโหว่จี้ จำนวนทั้งสิ้น 653 สำนวน พบว่า โครงสร้างของสำนวนเชิงอรรถในวรรณกรรมจีน เรื่อง ซีโหว่จี้ สามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเภท โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) พบจำนวนทั้งสิ้น 394 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 60.34 รองลงมา คือ โครงสร้างแบบประธาน-ภาคแสดง (主谓式) พบจำนวนทั้งสิ้น 102 สำนวน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.62 ในส่วนของภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในซีโหว่จี้ที่พบมากที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำคู่ (对偶) มีจำนวน 238 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 36.45% ของจำนวนสำนวนทั้งหมด รองลงมา คือ อุปมาอุปไมย (比喻) มีจำนวน 217 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 33.23%

คำสำคัญ: โครงสร้างภาษา, ภาษาภาพพจน์, สำนวนจีน, วรรณกรรมจีน, ซีโหว่จี้

Abstract

This article aims to examine the language structure of Chinese expressions appearing in Journey to the West and the figurative language of Chinese expressions in Journey to the West using a qualitative approach. The expressions were chengyu expressions appearing in Journey to the West, penned by Wu Cheng'en 11th edition, July 2013. There were 100 chapters with 1,162 pages. The research tools were 1) A Chinese-Thai dictionary, 2) The Ocean of Chinese Words dictionary, 3) The full Chinese idiomatic phrase dictionary, and 4) A table showing the meaning and classification

* Received January 26, 2025; Revised February 18, 2025; Accepted February 23, 2025

of the language structure and figurative language of Chinese expressions in Journey to the West. Statistics used for the research and analysis were percentage and frequency, and document analysis was done using the content analysis technique. The analytical result was that there were 653 chengyu expressions in Journey to the West that could be divided into six groups. The most common group was the parallel type with 394 expressions or 60.34%, followed by the subject-verb with 102 expressions, or 15.62%. Regarding the most common figurative language in Journey to the West, the antithesis was the most common type with 238 expressions or 36.45%, followed by metaphor with 217 expressions or 33.23%.

Keywords: Language Structure, Figurative, Chinese Expressions, Chinese Literature, Journey to The West

บทนำ

สำนวนเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาที่ใช้คำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบเพื่อเป็นศิลปกรรมสำหรับคนในสังคม โดยสำนวนสามารถสะท้อนถึงค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของคนในสังคมนั้นได้ จึงถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษยชาติ และเมื่อกล่าวถึงภาษาแล้วย่อมไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าภาษาจีนเป็นอีกหนึ่งในภาษาที่สามารถสะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม รูปแบบการดำเนินชีวิตของชาวจีนในยุคสมัยต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน โดยสำนวนจีนมีโครงสร้างภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญา นิสัยการใช้ชีวิต ความคิดและความรู้สึกของผู้คนได้อย่างลึกซึ้ง (วนิดา ตั้งเทียนชัย, 2550) ดังนั้น จึงถือได้ว่า สำนวนจีนเป็นแหล่งที่สะท้อนถึงความมั่งคั่งทางภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลังจากผ่านการตกผลึกโดยคนในสังคมแล้ว คำต่าง ๆ ได้กลายเป็นคำที่มีความหมายและมีโครงสร้างคงที่ ที่สามารถใช้ในการถ่ายทอดความหมายอันลึกซึ้งด้วยถ้อยคำเพียงไม่กี่คำ (พาสรินทร์ วงศ์วุฒิสารوخ, 2554) ฉะนั้นแล้วสำนวนจีนจึงควรค่าแก่การนำมาศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลที่สำคัญคือ วรรณกรรมจีน (เปียฉิดา สังสีแก้ว, 2565) เนื่องจากวรรณกรรมจีนอุดมไปด้วยสำนวนที่ใช้มานานหลายศตวรรษในการถ่ายทอดอารมณ์ จินตภาพ และคุณค่าทางวัฒนธรรม จากวรรณกรรมจีนคลาสสิกไปจนถึงวรรณกรรมจีนร่วมสมัย (สุรสิทธิ์ อมรรณวิชัยศักดิ์, 2564) และในบรรดานวนิยายคลาสสิกของจีน “ซีโหว่วจี้” นับว่ามีโครงสร้างเนื้อหาที่ซับซ้อนที่สุด เพราะเป็นการผสมผสานความคิดและเนื้อหาของพุทธศาสนา ลัทธิเต๋า และลัทธิขงจื้อ เนื้อหาเรื่องราวไม่เพียงแต่สามารถถ่ายทอดแนวคิดทั้งสามอย่างไปพร้อม ๆ กันได้อย่างลงตัว แต่ยังนำพาอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ในสังคมเข้าสู่โลกแห่งเทพเจ้าและปิศาจ การใช้สำนวนที่ดูเคร่งขรึมและเต็มไปด้วยอารมณ์ขันทำให้นวนิยายเรื่องนี้ได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างแพร่หลาย ในขณะที่ “ซีโหว่วจี้” ในฐานะนวนิยายเรื่องยาวซึ่งมีส่วนที่เป็นสาระสำคัญและภาพลักษณ์ทางศิลปะที่เต็มไปด้วยอารมณ์ขัน มีโครงเรื่องที่มีชีวิตชีวาและหักมุมรวมถึงตัวละครที่มีความหลากหลายจนทำให้เกิดผลงานชิ้นเอกที่หายากในประวัติศาสตร์วรรณกรรมจีนตั้งแต่สมัยราชวงศ์หมิง ซึ่งใน “ซีโหว่วจี้” ได้มีการประยุกต์ใช้สำนวนอยู่มากมาย ที่สะท้อนให้เห็นถึงแก่นแท้ของภาษาและวัฒนธรรมของชาวจีนมาเป็นเวลาช้านานได้อย่างชัดเจน

สำนวนจีนประกอบด้วยคำต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นกลุ่มคำหรือวลี และสามารถถ่ายทอดความหมายได้โดยตรงหรือโดยอ้อม ทำให้คำพูดมีชีวิตชีวาและเพิ่มสีสันให้กับการสนทนา โครงสร้างของสำนวนจีนมีความซับซ้อนและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และคุณสมบัติเชิงความหมายล้วนมีบทบาทในการทำให้สำนวนนั้นมีความโดดเด่นและแตกต่างกัน อีกทั้งการใช้ภาษาภาพพจน์ยังเป็นกลวิธีช่วยให้มองเห็น “ภาพ” และเข้าถึงความรู้สึก ความคิด รวมทั้งสิ่งที่ผู้พูดต้องการถ่ายทอดออกมาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และภาพพจน์ยังเป็นที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในเผ่าพันธุ์ สังคม และชาติต่าง ๆ อีกด้วย

(สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์, 2558) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาสำนวนจีนในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้ เนื่องจากวรรณกรรมเรื่องนี้จัดว่าเป็นผลงานชั้นยอดของวรรณกรรมจีนที่ควรศึกษา และได้ขึ้นชื่อว่าเป็นหนึ่งในสี่สุดยอดวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่ของจีนที่มีการแพร่หลายและโด่งดังไปทั่วโลก อีกทั้งยังมีนักวิชาการได้ศึกษาวิจัยในแง่มุมที่ต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นในด้านของปรัชญา วัฒนธรรม ภาษาและตัวละครที่อยู่ในวรรณกรรม

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและภาพพจน์ของสำนวนจีนในวรรณกรรม “ซีโหว่จี้” เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนและการใช้ภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจสำนวนจีนที่อยู่ในวรรณกรรมจีนเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อสามารถนำสำนวนจีนเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาสำนวนจีนในวรรณกรรมจีนและผู้เรียนภาษาจีนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างภาษาของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้
2. เพื่อวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาโครงสร้างภาษาและการใช้ภาษาภาพพจน์ในสำนวนจีนที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีโหว่จี้ ของอู่เจิงเอน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 11 ในเดือนกรกฎาคม ปีค.ศ. 2013 สำนักพิมพ์เหรินหมินเหวินเสวีย มีจำนวนทั้งหมด 100 ตอน และจำนวนทั้งหมด 1,162 หน้า (Wu, C., 2013) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรทั้งหมด โดยใช้การรวบรวมข้อมูลแบบครบถ้วน (Total Population Sampling) ซึ่งรวบรวมสำนวนเชิงอรรถทั้งหมดที่ปรากฏใน “ซีโหว่จี้” โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) สำนวนจีนที่เลือกจากเนื้อหาทั้งหมดต้องเป็นสำนวนประเภท “เชิงอรรถ” (成语) 2) ใช้พจนานุกรมมหาสมุทรแห่งคำศัพท์สำนวนจีน (中华成语辞海) ของ (中华成语辞海编委) และพจนานุกรมสำนวนจีนฉบับใหญ่ (中华成语大词典) ของ 郑微莉 และ 周谦 ในการยืนยันการเลือก และ 3) การศึกษานี้มุ่งเน้นสำนวนเชิงอรรถสี่พยางค์ที่ปรากฏใน “ซีโหว่จี้” โดยพิจารณาสำนวนสาม หก และแปดพยางค์เพิ่มเติม ในกรณีที่พบสำนวนที่ซ้ำกันจะเลือกเพียงหนึ่งสำนวนเพื่อเป็นตัวแทนโดยไม่ซ้ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) พจนานุกรมจีน - ไทย ฉบับใหม่ของ เสี่ยวชย เอี่ยมวรเมธ ที่มีคำศัพท์ภาษาจีนถึง 73,400 คำ (เสี่ยวชย เอี่ยมวรเมธ, 2564) 2) พจนานุกรมมหาสมุทรแห่งคำศัพท์สำนวนจีน (中华成语辞海) ของ (中华成语辞海编委会) ที่รวบรวมสำนวนเชิงอรรถ กว่า 40,000 รายการ ซึ่งเหมาะสำหรับนักวิชาการในการใช้อ้างอิงและศึกษา (Editorial Committee of Zhonghua Chengyu Cihai, 2016) 3) พจนานุกรมสำนวนจีนฉบับใหญ่ (中华成语大词典) ของ 郑微莉 และ 周谦 ซึ่งรวบรวมสำนวนเชิงอรรถ กว่า 45,000 รายการ (Zheng, W. & Zhou, Q., 2021) และ 4) ตารางความหมายและการจำแนกประเภทโครงสร้างและภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีโหว่จี้ ในส่วนของการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ทำการศึกษาความหมายของสำนวนเชิงอรรถได้ที่รวบรวมอย่างละเอียด 2) ส่งสำนวนเชิงอรรถที่รวบรวมและวิเคราะห์เบื้องต้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเจ้าของภาษาตรวจสอบ เพื่อยืนยันความถูกต้อง และ 3) ปรับปรุงเครื่องมือวิเคราะห์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือน เมษายน ปีพ.ศ. 2567 ในการคัดเลือกสำนวนเชิงอรรถในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีไห่ยวี่ โดยใช้พจนานุกรมจีน - ไทย พจนานุกรม มหาสมุทรแห่งคำศัพท์สำนวนจีนและพจนานุกรมสำนวนจีนฉบับใหญ่ เป็นเครื่องมือช่วยในการระบุและทำความเข้าใจ สำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏ จากนั้นนำสำนวนเชิงอรรถทั้งหมดที่รวบรวมได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเจ้าของภาษาตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูล หลังจากการสำรวจและรวบรวมข้อมูล พบว่าสำนวนเชิงอรรถทั้งหมดที่ได้มี จำนวน 653 สำนวน ซึ่งถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ศึกษาโครงสร้างภาษาของสำนวนเชิงอรรถ โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างสำนวนเชิงอรรถของหวางฉิน (Wang, Q., 2004) ซึ่งแบ่งโครงสร้างออกเป็น 7 รูปแบบ ได้แก่ 1) โครงสร้างแบบประธาน - ภาคแสดง (主谓式) 2) โครงสร้างแบบกริยา - กรรม (动宾式) 3) โครงสร้างแบบกริยา - ส่วนเสริม (动补式) 4) โครงสร้างแบบกริยาเรียง (连动式) 5) โครงสร้างแบบคำสองหน้าที่ (兼语式) 6) โครงสร้างแบบหน่วยขยาย - หน่วยหลัก (偏正式) และ 7) โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式)

2. วิเคราะห์การใช้ภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถ โดยใช้ทฤษฎีภาษาภาพพจน์ในสำนวนเชิงอรรถของ หวางฉิน (Wang, Q., 2004) ซึ่งแบ่งการใช้ภาษาภาพพจน์ออกเป็น 7 รูปแบบ ได้แก่ 1) อุปมาอุปไมย (比喻) 2) อติพจน์ (夸张) 3) นามนัย (借代) 4) บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน (比拟) 5) การเปรียบ “ต่าง” (对照) 6) โวหารแบบผสม (错综) และ 7) การใช้ถ้อยคำคู่ (对偶)

3. จำแนกประเภทของสำนวนเชิงอรรถตามโครงสร้างภาษาและการใช้ภาษาภาพพจน์ พร้อมอธิบายตัวอย่าง ของแต่ละประเภท

4. สรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปของค่าความถี่ และร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงสัดส่วนของ โครงสร้างทางภาษา และภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีไห่ยวี่ตามลักษณะต่าง ๆ ที่พบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซีไห่ยวี่ จำนวนทั้งสิ้น 653 สำนวน พบว่า โครงสร้างของสำนวนเชิงอรรถในซีไห่ยวี่ สามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ซึ่งแสดงผลทางสถิติตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่ และร้อยละของโครงสร้างของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีไห่ยวี่

โครงสร้างของสำนวนเชิงอรรถในซีไห่ยวี่	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบคู่ขนาน (联合式)	394	60.34
2. แบบประธาน-ภาคแสดง (主谓式)	102	15.62
3. แบบหน่วยขยาย-หน่วยหลัก (偏正式)	88	13.48
4. แบบกริยา-กรรม (动宾式)	37	5.67
5. แบบกริยาเรียง (连动式)	25	3.83
6. แบบส่วนเสริม (补充式)	7	1.07
รวม	653	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ค่าความถี่ และร้อยละของโครงสร้างของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีไห่ยวี่ สรุปได้ ดังนี้ 1) แบบคู่ขนาน (联合式) เป็นโครงสร้างของสำนวนเชิงอรรถที่พบมากที่สุดที่ปรากฏในซีไห่ยวี่ โดยมีจำนวน 394 สำนวน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.34 สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของโครงสร้างประเภทนี้ในสำนวนเชิงอรรถที่ ปรากฏในซีไห่ยวี่ เช่น 长生不老 (cháng shēng bù lǎo) หมายถึง อายุยืนยาว “长生” และ “不老”

เป็นคำที่มีความหมายคู่ขนานกัน โดย “长生” หมายถึง “มีชีวิตรยืนยาว” และ “不老” หมายถึง “ไม่แก่เฒ่า” ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในเชิงความหมาย และช่วยเสริมกันเพื่อแสดงแนวคิดที่สมบูรณ์ในตัวเอง

สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหวจี้ ตอนที่ 1 ดังประโยคที่ว่า “风餐夜宿，一心里访问佛仙神圣之道，觅个长生不老之方。” 2) แบบประธาน - ภาคแสดง (主谓式) พบจำนวน 102 สำนวน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.62 เป็นโครงสร้างที่พบได้ในลำดับรองลงมาจากแบบคู่ขนาน (联合式) เช่น 飞蛾投火 (fēi é tóu huǒ) หมายถึง แมลงเม่าบินเข้ากองไฟ “飞蛾” เป็นภาคประธาน หมายถึง ตัวแมลงเม่าที่บินเข้าหากองไฟ “投火” เป็นภาคแสดง หมายถึง การที่แมลงเม่าบินเข้าไปในกองไฟ สำนวนทั้งหมดนี้สื่อถึงพฤติกรรมของแมลงเม่าที่พุ่งตัวเข้าไปในกองไฟ โดยเปรียบเทียบถึงการที่คนไม่กลัวอันตรายและยอมเสี่ยงทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมักจะนำไปสู่ความพินาศ

สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหวจี้ ตอนที่ 97 ดังประโยคที่ว่า “这一去，却似飞蛾投火，反受其殃。” 3) แบบหน่วยขยาย - หน่วยหลัก (偏正式) พบจำนวน 88 สำนวน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.48 ซึ่งเป็นโครงสร้างที่พบได้ในลำดับที่สาม เช่น 随机应变 (suí jī yìng biàn) หมายถึง ปรับตัวไปตามสถานการณ์พลิกแพลงไปตามสถานการณ์ “随机” หมายถึง ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ เป็นคำที่ขยายหรือกำหนดความหมายของ “应变” ซึ่งหมายถึง การปรับตัวตามสถานการณ์เฉพาะเจาะจง สำนวนทั้งหมดสื่อความหมายว่า “การปรับตัวอย่างยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์” สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหวจี้ ตอนที่ 15 ดังประโยคที่ว่า “可以随机应变，救得你急苦之灾。” 4) แบบกริยา - กรรม (动宾式) พบจำนวน 37 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 5.67 จัดอยู่ในลำดับที่สี่ของโครงสร้างที่พบ เช่น 将功折罪 (jiāng gōng zhé zuì) หมายถึง เอาความดีความชอบไปลบล้างโทษ “将功” เป็นโครงสร้างกริยา - กรรม หมายถึง “ใช้ความดีความชอบ” ส่วน “折罪” ก็เป็นโครงสร้างกริยา - กรรมเช่นเดียวกัน หมายถึง “ลบล้างความผิด” สำนวนทั้งหมดนี้รวมกันหมายถึง “ใช้ความดีความชอบเพื่อลบล้างความผิด” สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหวจี้ ตอนที่ 19 ดังประโยคที่ว่า “这里持斋把素，教我跟随那取经人往西天拜佛求经，将功折罪。” 5) แบบกริยาเรียง (连动式) พบจำนวน 25 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.83 เป็นโครงสร้างที่มีความถี่รองลงมาในลำดับที่ห้า เช่น 拔刀相助 (bá dāo xiāng zhù) หมายถึง ยื่นมือออกมาช่วย ยื่นมือช่วยเหลือ “拔刀” เป็นการกระทำแรก หมายถึง การชักดาบออกมา “相助” เป็นการกระทำที่สอง หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่น โดยสำนวนทั้งหมดนี้หมายถึง “การชักดาบออกมาช่วยเหลือผู้อื่น” โดยเปรียบเทียบถึงความกล้าหาญในการช่วยเหลือคนอื่นในยามคับขัน อันตราย สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหวจี้ ตอนที่ 6 ดังประโยคที่ว่า “天使请回，吾当就去拔刀相助也。” และ 6) แบบส่วนเสริม (补充式) พบเพียง 7 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.07 ถือเป็นโครงสร้างที่พบน้อยที่สุดในสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซีไหวจี้ เช่น 变化多端 (biàn huà duō duān) หมายถึง เปลี่ยนแปลงไปมากมายหลายอย่าง “变化” เป็นส่วนหลัก หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ “多端” เป็นส่วนขยายเพิ่มเติม โดยอธิบายความ หมายถึง “变化” มีหลายด้านและหลากหลายรูปแบบ สำนวนทั้งหมดนี้เน้นย้ำถึงความหลากหลายและความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลง สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหวจี้ ตอนที่ 32 ดังประโยคที่ว่า “那怪果然神通广大，变化多端。”

สรุปได้ว่า โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) เป็นโครงสร้างที่พบมากที่สุด มีจำนวน 394 สำนวน (60.34%) รองลงมา คือ โครงสร้างแบบประธาน - ภาคแสดง (主谓式) จำนวน 102 สำนวน (15.62%) และโครงสร้างแบบหน่วยขยาย-หน่วยหลัก (偏正式) จำนวน 88 สำนวน (13.48%) ตามลำดับ ส่วนโครงสร้างแบบกริยา - กรรม (动宾式) และโครงสร้างแบบกริยาเรียง (连动式) พบจำนวน 37 สำนวน (5.67%) และ 25 สำนวน (3.83%) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบโครงสร้างแบบส่วนเสริม (补充式) จำนวน 7 สำนวน (1.07%) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่พบน้อยที่สุดในสำนวนเชิงอรรถของซีไหวจี้

ผลจากการวิเคราะห์การใช้ภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง ซื่อหยวจี้ จำนวนทั้งสิ้น 653 สำนวน พบว่า ภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถในซื่อหยวจี้ สามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ซึ่งแสดงผลทางสถิติตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่ และร้อยละของจำนวนภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซื่อหยวจี้

ภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถในซื่อหยวจี้	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้ถ้อยคำคู่ (对偶)	238	36.45
2. อุปมาอุปไมย (比喻)	217	33.23
3. อติพจน์ (夸张)	157	24.04
4. การซ้ำคำ (叠字)	28	4.29
5. นามนัย (借代)	8	1.23
6. การเรียงถ้อยคำ (排比)	5	0.77
รวม	653	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ค่าความถี่ และร้อยละของจำนวนภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในซื่อหยวจี้ สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) การใช้ถ้อยคำคู่ (对偶) เป็นประเภทที่พบมากที่สุด มีจำนวน 238 สำนวน คิดเป็น 36.45% ของจำนวนสำนวนทั้งหมด เช่น 背义忘恩 (bèi yì wàng ēn) หมายถึง ลืมบุญคุณที่คนอื่นมีต่อตัวเอง และทำสิ่งที่ทรยศต่อผู้มีพระคุณ ในสำนวนนี้คำว่า “背义” และ “忘恩” มีความสัมพันธ์แบบคู่ขนานกัน ทั้งสองวลีมีโครงสร้างที่สมมาตรและมีความหมายที่เกี่ยวข้องกัน “背义” หมายถึง การทรยศต่อคุณธรรม ส่วน “忘恩” หมายถึง การลืมบุญคุณ ซึ่งสร้างประโยคที่มีความสมดุลและช่วยเพิ่มจังหวะในภาษาให้มีความไพเราะมากขึ้น สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซื่อหยวจี้ ตอนที่ 8 ดังประโยคที่ว่า “我只道他背义忘恩，那知他被人谋死。” 2) อุปมาอุปไมย (比喻) มีจำนวน 217 สำนวน คิดเป็น 33.23% เช่น 捉影捕风 (zhuō yǐng bǔ fēng) หมายถึง การอุปมาว่าสิ่งที่ไม่ได้อยู่จริงหรือการคาดเดาโดยไม่มีหลักฐาน ในสำนวนนี้คำว่า “影” และ “风” เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม ใช้เพื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่เลื่อนลอย ไม่มีตัวตน หรือไม่เป็นจริง สำนวนเชิงอรรถนี้ใช้ “捉影” และ “捕风” เป็นการเปรียบเทียบเชิงภาพลักษณ์ถึงการกระทำที่ไร้ประโยชน์ หรือการพยายามไล่ตามสิ่งที่ไม่สมจริงหรือไม่มีมูลความจริง สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซื่อหยวจี้ ตอนที่ 25 ดังประโยคที่ว่า “就拿住他，也似抟砂弄汞，捉影捕风。” 3) อติพจน์ (夸张) มีจำนวน 157 สำนวน คิดเป็น 24.04% เช่น 起死回生 (qǐ sǐ huí shēng) หมายถึง พ้นชีวิตกลับคืนมาได้ ชุบชีวิตให้ฟื้นคืนได้ ในสำนวนนี้คำว่า “起死” หมายถึง การทำให้คนที่เสียชีวิตกลับมามีชีวิตอีกครั้ง ส่วน “回生” หมายถึง การทำให้ชีวิตกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง ซึ่งในความเป็นจริงมักเป็นไปได้ ดังนั้น สำนวนนี้จึงใช้อติพจน์ (夸张) เพื่อสื่อถึงทักษะทางการแพทย์หรือความสามารถที่น่าอัศจรรย์อย่างยิ่ง สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซื่อหยวจี้ ตอนที่ 83 ดังประโยคที่ว่า “念动起死回生 真言，哪吒遂得了性命。” 4) การซ้ำคำ (叠字) พบทั้งสิ้น 28 สำนวน คิดเป็น 4.29% เช่น 轰轰烈烈 (hōng hōng liè liè) หมายถึง เกริกก้อง สะเทือนเลื่อนลั่น ในสำนวนนี้คำว่า “轰轰” และ “烈烈” เป็นคำซ้ำกัน โดย “轰轰” ใช้บรรยายถึงเสียงที่ดังกึกก้อง และ “烈烈” ใช้บรรยายถึง ความยิ่งใหญ่ และทรงพลัง การใช้คำซ้ำช่วยเพิ่มจังหวะและพลังในภาษา ทำให้การสื่อสารดูมีชีวิตชีวาและน่าประทับใจมากขึ้น สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซื่อหยวจี้ ตอนที่ 78 ดังประโยคที่ว่า “起初时，还荡荡悠悠；次后来，就轰轰烈烈。” 5) นามนัย (借代) พบ 8 สำนวน คิดเป็น 1.23% เช่น 三魂七魄 (sān hún qī pò) หมายถึง สามดวงจิตเจ็ดวิญญาณ ในสำนวนนี้คำว่า “三魂七魄” มิได้หมายถึง ดวงจิตสามดวงและวิญญาณเจ็ดดวงตามความหมายตรงตัว แต่ใช้ภาพลักษณ์นี้เป็นการอุปมาแทนสภาพจิตใจ พลังชีวิต หรือความสมบูรณ์ของจิตวิญญาณของมนุษย์ สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซื่อหยวจี้ ตอนที่ 29 ดังประโยคที่ว่า “三魂七魄，倏忽阴司，”

已作无常之客。” และ 6) การเรียงถ้อยคำ (排比) พบ 5 สำนวน คิดเป็น 0.77% เช่น 妖魔鬼怪 (yāo mó guǐ guài) หมายถึง ภูตผีปีศาจ ในสำนวนนี้คำว่า “妖 (ปีศาจ)” “魔 (มาร)” “鬼 (ผี)” และ “怪 (อสูร)” เป็นคำที่เรียงลำดับอย่างสอดคล้องกัน โครงสร้างนี้ก่อให้เกิดการสรรคำซ้ำอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งช่วยเสริมให้สำนวนมีน้ำหนักและแสดงความหมายได้อย่างมีพลังมากขึ้น ทั้งสี่คำนี้ต่างหมายถึงสิ่งเหนือธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับปีศาจ ผี หรือสิ่งชั่วร้าย สำนวนนี้ปรากฏอยู่ในซีไหยวี้ ตอนที่ 22 ดังประโยคที่ว่า “我不是那妖魔鬼怪，也不是少姓无名。”

สรุปได้ว่า การใช้ภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถในซีไหยวี้ ได้ใช้ถ้อยคำคู่ (对偶) และอุปมาอุปไมย (比喻) เป็นประเภทภาษาภาพพจน์ที่มีการใช้มากที่สุดในซีไหยวี้ โดยมีสัดส่วนรวมกันเกือบ 70% ของสำนวนเชิงอรรถทั้งหมด รองลงมาคือ อติพจน์ (夸张) มีจำนวน 157 สำนวน คิดเป็น 24.04% และการซ้ำคำ (叠字) พบเพียง 28 สำนวน คิดเป็น 4.29% ภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถในซีไหยวี้ที่มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ นามนัย (借代) พบ 8 สำนวน คิดเป็น 1.23% และการเรียงถ้อยคำ (排比) พบเพียง 5 สำนวน คิดเป็น 0.77% ของทั้งหมด ซึ่งสองประเภทรวมกันมีสัดส่วนที่ 2.00%

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

โครงสร้างภาษาของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในซีไหยวี้ ชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างทางภาษาและภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถใน “ซีไหยวี้” มีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนความสลับซับซ้อนและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของจีนโบราณอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะโครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 60.34 ของสำนวนเชิงอรรถทั้งหมด ถือเป็นโครงสร้างที่พบมากที่สุด โดยโครงสร้างนี้มีลักษณะสมมาตรและเชื่อมโยงความหมายของคำในลักษณะเสริมกัน เช่น สำนวน “长生不老” ในซีไหยวี้ ตอนที่ 1 ดังประโยคที่ว่า “风餐夜宿，一心里访问佛仙神圣之道，觅个长生不老之方。” ซึ่งสะท้อนแนวคิดทางปรัชญาและความเชื่อเรื่องความเป็นอมตะ การใช้โครงสร้างแบบนี้ไม่เพียงเพิ่มความไพเราะของภาษา แต่ยังช่วยเน้นย้ำความหมายในตัวบทได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พาสินันท์ วงศ์วุฒิสาราช ที่กล่าวไว้ว่า โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) เป็นองค์ประกอบสำคัญในโครงสร้างไวยากรณ์ของสำนวนจีนใน “ซีไหยวี้” โดยเฉพาะการนำตัวเลขพื้นฐานมาผสมผสานกับคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ หรือคำลักษณนามในรูปแบบคู่ขนาน ซึ่งนับเป็นเอกลักษณ์เด่นของสำนวนจีนในยุคของซีไหยวี้ (พาสินันท์ วงศ์วุฒิสาราช, 2554) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปานดวงใจ บุญจนาวีโรจน์ ที่ได้ศึกษาวินิจฉัยเรื่อง การสำรวจโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่พบว่า จากการศึกษาโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่ปรากฏในแบบเรียน A Course in Chinese Colloquial Idioms และเอกสารคู่มือ HSK Spoken Idioms จำนวน 258 สำนวน พบว่า มีการใช้โครงสร้างแบบคู่ขนานมากถึง 43 สำนวน (ปานดวงใจ บุญจนาวีโรจน์, 2565) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wang, Y. ที่ทำการศึกษารื่องการศึกษาสำนวนภาษาจีนใน “ซีไหยวี้” ที่พบว่า สำนวนใน “ซีไหยวี้” มีการกระจายโครงสร้างที่หลากหลาย แต่โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) ยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อความหมายและสร้างจังหวะทางภาษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) เป็นองค์ประกอบสำคัญในสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในซีไหยวี้ได้อย่างชัดเจน (Wang, Y., 2014) นอกจากนี้โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) ซึ่งมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 60.34 แล้ว สำนวนเชิงอรรถที่ทำการศึกษารุ่นนี้ยังมีการใช้โครงสร้างแบบประธาน - ภาคแสดง (主谓式) ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 2 โดยพบจำนวนทั้งสิ้น 102 สำนวน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.62 ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ รัฐพร ปานมณี ที่ทำการศึกษารื่อง การศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนไวยากรณ์ประโยค “把” (bǎ) ของผู้เรียนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ที่พบว่า

ประโยคในภาษาจีนส่วนใหญ่จะประกอบด้วยภาคประธาน และภาคแสดงโดยจะมีคำหลักในภาคประธาน “中心语” เป็นเป้าหมายในการบรรยาย การพรรณนา หรือในการอธิบายของภาคแสดง โดยนับเป็นหัวเรื่องของภาคแสดง (รัฐพร ปานมณี, 2567) ดังเช่นตัวอย่างจากการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้ คือ สำนวน 飞蛾投火 (fēi é tóu huǒ) ในซีโหยวจี ตอนที่ 97 ดังประโยคที่ว่า “这一去，却似飞蛾投火，反受其殃。” ซึ่งในสำนวนนี้ “飞蛾” เป็นภาคประธาน หมายถึงตัวแมลงเม่าที่บินเข้าหาหลอดไฟ ในขณะที่ภาคแสดง คือ บทที่ทำหน้าที่ในการบรรยาย ขยายความบทประธาน ซึ่งภาคแสดงหรือบทกริยาของประโยคภาษาจีนส่วนใหญ่มักจะเป็นคำกริยา และคำกริยาที่เป็นบทกริยาจะไม่มีการเปลี่ยนรูป โดย “投火” เป็นภาคแสดง หมายถึง การที่แมลงเม่าบินเข้าไปในหลอดไฟ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พาสนินทร์ วงศ์วุฒิสโรช ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนในซีโหยวจีกับฉบับแปลภาษาไทยไซอิ๋ว ที่พบว่า โครงสร้างทางไวยากรณ์ของสำนวนจีนใน ซีโหยวจี สามารถจัดเป็น 7 ประเภทหลัก และรูปแบบที่พบมากเป็นอันดับต้น ๆ คือ โครงสร้างภาคประธาน-ภาคแสดงเช่นเดียวกัน (พาสนินทร์ วงศ์วุฒิสโรช, 2554)

ผลการวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในเรื่องซีโหยวจี ในส่วนของภาษาภาพพจน์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้ถ้อยคำคู่ (对偶) เป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.45 เช่น สำนวน 背义忘恩 (bèi yì wàng ēn) ใน ซีโหยวจี ตอนที่ 8 ดังประโยคที่ว่า “我只道他背义忘恩，那知他被人谋死。” ซึ่งเป็นการใช้ ถ้อยคำคู่ที่มีความหมายคล้ายตามกัน โดยคำว่า “背义” และ “忘恩” ต่างมีความหมายเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์และไร้ความกตัญญู การใช้ถ้อยคำคู่ในสำนวนนี้อาศัยโครงสร้างที่ สมมาตร เพื่อสร้างจังหวะของคำที่ไพเราะ สั้น และกะทัดรัด ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของเชิงอวี๋ในวรรณกรรมจีน ทั้งนี้ การใช้ถ้อยคำคู่สามารถแบ่งออกเป็น ถ้อยคำคู่ที่มีความหมายคล้ายตามกัน และรูปแบบอื่น ๆ ตามบริบทของการใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ พิริยา สุรขจร ที่กล่าวว่า การใช้ถ้อยคำคู่ที่มีความหมายแย้งกัน และการใช้ถ้อยคำคู่ที่มีความหมายต่อเนื่องกัน คือ การใช้ถ้อยคำคู่ที่มีความหมายในเชิงรับส่งกัน (พิริยา สุรขจร, 2558) ดังนั้น การใช้ถ้อยคำคู่ จึงถูกนำมาใช้ในสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในซีโหยวจี เพราะสามารถใช้ในการสื่อสารได้น่าสนใจ กระชับ และมีความสละสลวยของภาษาเนื่องจากมีการสัมผัสเสียงของคำในประโยค ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลยาณี กฤตโตปการกิต ที่ศึกษาเรื่อง กลวิธีทางวาทศาสตร์ในคำขวัญสิ่งแวดล้อมภาษาจีน ที่พบว่า ในด้านไวยากรณ์ของคำขวัญ สิ่งแวดล้อมภาษาจีน พบว่า มีการใช้โครงสร้างประโยคหลากหลาย โดยที่พบมาก คือ การใช้ประโยคเดียว และประโยคถ้อยคำคู่ (กัลยาณี กฤตโตปการกิต, 2562) ภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนที่ปรากฏอยู่ในซีโหยวจีที่พบมากเป็นอันดับรองลงมา คือ การใช้อุปมาอุปไมย (比喻) คิดเป็นร้อยละ 33.23 เช่น สำนวน 捉影捕风 (zhuō yǐng bǔ fēng) ใน ซีโหยวจี ตอนที่ 25 ดังประโยคที่ว่า “就拿住他，也似抔砂弄汞，捉影捕风。” โดยคำว่า “捉影捕风” แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่สูญเปล่าในการจับสิ่งที่ไร้ตัวตน เหมือนกับการพยายามจับกุมขุนหงคองที่มักจะหนีรอดไปได้เสมอ ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามของผู้ประพันธ์ในการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์ เพื่อสร้างอารมณ์และความน่าสนใจให้แก่ตัวบท เนื่องจากคำอุปมาอุปไมย เป็นเครื่องมือทางงานเขียนที่ได้ผลดีที่สุดชนิดหนึ่ง เป็นการนำสิ่งหนึ่งทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่จะมีหรือไม่มีชีวิตก็ได้ เพื่อทำให้เกิดจินตภาพ ทำให้เข้าใจและเห็นภาพลักษณะต่าง ๆ ทั้งรูป รส สี กลิ่น อุณหภูมิ การกระทำของตัวละครหรือฉากในงานเขียน ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจตามความตั้งใจของผู้ประพันธ์ (ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี, 2562) และยังสามารถสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สนิทวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์ ที่ทำการศึกษารื่อง การศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมผ่านสำนวนไทย จีน อังกฤษ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิริยา สุรขจร ที่ทำการศึกษารื่อง การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีทางวาทศาสตร์เชิงอุปมาของสำนวนจีนทางพุทธศาสนากับสำนวนไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ที่มีผลการศึกษาที่พบเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ การใช้ภาษาภาพพจน์ เช่น อุปมาอุปไมย มีบทบาทสำคัญในการสะท้อนวัฒนธรรมและความคิดทางปรัชญาที่แฝงอยู่ในสำนวนจีน โดยเฉพาะในงานวรรณกรรม

ที่มีอิทธิพลทางศาสนาอย่าง “ซีโหยวจี้” (สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์, 2558); (พิริยา สุรขจร, 2558) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Zhang, J. ที่ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาลักษณะเด่นการใช้กลวิธีทางวาทศาสตร์ใน คำขวัญสิ่งแวดล้อมของจีน ที่พบว่า กลวิธีทางวาทศาสตร์ในคำขวัญสิ่งแวดล้อมของจีนที่พบได้บ่อยครั้ง คือ กลวิธี ทางวาทศาสตร์ประเภทการอุปมาอุปไมย อุปลักษณ์ (比喻) (Zhang, J., 2013)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า โครงสร้างภาษาของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในเรื่องซีโหยวจี้ มีความหลากหลาย โดยโครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合式) เป็นประเภทที่พบมากที่สุด สะท้อนถึงความนิยมในการใช้โครงสร้างที่มีความสมดุลและเชื่อมโยงความหมายในเชิงเสริมสร้าง นอกจากนี้ยังพบโครงสร้างอื่น ๆ เช่น โครงสร้างประธาน ภาคแสดง (主谓式) และโครงสร้างหน่วยขยาย - หน่วยหลัก (偏正式) ซึ่งช่วยเพิ่มความหลากหลายใน ลักษณะการใช้ภาษาในตัวบท ในส่วนของภาษาภาพพจน์ของสำนวนเชิงอรรถที่ปรากฏในเรื่องซีโหยวจี้การใช้ถ้อยคำคู่ (对偶) และอุปมาอุปไมย (比喻) เป็นกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด โดยถ้อยคำคู่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสมมาตรและจังหวะทางภาษา ขณะที่อุปมาอุปไมยช่วยสื่อสารแนวคิดเชิงปรัชญาและสร้างภาพลักษณ์ที่ ชัดเจนให้กับเนื้อหา ผลการวิจัยนี้ยังสะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของ “ซีโหยวจี้” ในฐานะวรรณกรรมคลาสสิกที่มีความโดดเด่นในการผสมผสานระหว่างศิลปะการใช้ภาษาและแนวคิดทางปรัชญา อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้มี ข้อจำกัดในแง่ของการวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นเฉพาะสำนวนเชิงอรรถในซีโหยวจี้ ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมสำนวนจีนในแหล่งข้อมูล อื่น ๆ ของวรรณกรรมจีน การศึกษาในอนาคตอาจพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างและการใช้ภาพพจน์ในงาน วรรณกรรมจีนเรื่องอื่น ๆ เพื่อขยายมิติการวิเคราะห์ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้าง ภาษาและภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนในวรรณกรรมจีนเรื่องอื่น เช่น สามก๊ก (三国演义) หรือความฝันในหอแดง (红楼梦) เพื่อเพิ่มมิติทางวรรณกรรมเปรียบเทียบ รวมถึงการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างสำนวนเชิงอรรถกับ บริบททางวัฒนธรรมและสังคมจีน เพื่อเข้าใจความหมายในเชิงลึก 2) ควรมีการศึกษาด้านการแปลและการตีความ สำนวนเชิงอรรถเพิ่มเติม เพื่อความเข้าใจที่ครอบคลุมในบริบทที่กว้างขึ้น นอกเหนือจากการศึกษาโครงสร้างภาษา และภาษาภาพพจน์ของสำนวนจีนในวรรณกรรมจีน และ 3) ควรศึกษาในประเด็นที่น่าสนใจอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาทัศนคติที่สะท้อนอยู่ในสำนวนจีนในวรรณกรรม ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงวัฒนธรรมของจีน ในแง่มุมต่าง ๆ ที่ถูกถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมจีน เช่น อุดมคติ ความเชื่อ วิธีการใช้เหตุผล ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี กฤตโตปการกิต. (2562). กลวิธีทางวาทศาสตร์ในคำขวัญสิ่งแวดล้อมภาษาจีน. วารสารภาษา ศาสนา และ วัฒนธรรม, 8(2), 64-99.
- ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี. (2562). การศึกษาการใช้คำอุปมาอุปไมยในนวนิยายเรื่อง อันนา คาเรนินา ของเลิฟ ตอล สตอย. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัสเซียศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2564). พจนานุกรมจีน - ไทย ฉบับใหม่. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- ปานดวงใจ บุญจนาวิโรจน์. (2565). การสำรวจโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน. วารสารอักษราพิบูล, 3(2), 1-18.
- ปิยธิดา สังข์แก้ว. (2565). ศึกษาเนื้อหาของสำนวนภาษาจีนที่สะท้อนวัฒนธรรมจีนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาสำนวนและสุภาษิตจีนของหลักสูตรภาษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารมนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 7(1), 36-51.

- พาสนินทร์ วงศ์วุฒิสาราช. (2554). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนใน ซีโหยวจี กับฉบับแปลภาษาไทย ไซอิ๋ว. ใน วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิริยา สุรขจร. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีทางวาทศาสตร์เชิงอุปมาของสำนวนจีนทางพุทธศาสนากับ สำนวนไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกัน. วารสารจีนศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 8(2), 36-73.
- รัฐพร ปานมณี. (2567). การศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนไวยากรณ์ประโยค“把”(bǎ) ของผู้เรียนภาษาจีน ระดับอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC). e-Journal of Education Studies, Burapha University, 6(2), 92-105.
- วนิดา ตั้งเทียนชัย. (2550). สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมผ่านสำนวนไทย จีน อังกฤษ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุรสิทธิ์ อมรณชิตศักดิ์. (2564). การปะทะสังสรรค์ของคติขงจื้อ เต๋า พุทธในตัวละครหองคงในวรรณกรรมไซอิ๋ว. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 21(2), 159-168.
- Editorial Committee of Zhonghua Chengyu Cihai. (2016). Zhonghua chengyu cihai. Changsha: Hunan Education Press.
- Wang, Q. (2004). Hanyu shuyu lun. Jinan: Shandong Education Press.
- Wang, Y. (2014). A Study of Chinese Idioms in Xi You Ji. Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior, 18(2), 523-534.
- Wu, C. (2013). Journey to the West. (11th ed.). Beijing: People's Literature Publishing House.
- Zhang, J. (2013). Research on eco-friendly slogans. Journal of Neurolinguistics, 26(1), 89-112.
- Zheng, W. & Zhou, Q. (2021). Zhonghua chengyu da cidian. (2nd ed.). Beijing: The Commercial Press International Co., Ltd.